



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm  
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

**Grégoire, Pierre**

**Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.**

**VD16 VD16 G 2999**

4 de Bonorum possessionibus contra tabulas.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

petere debet. l. i. §. 1. *quis ordo in bono poss. serui.* Sed hoc ego in Gallia, ubi non fit mentio bonorum possessoris, sed tantum heredis, verum non puto postremum. Si tamen desideres videre vnum & viginti casus, in quibus necessaria erat bonorum possessio, nec poterat adiri hereditas iure civili, consule Angelum Aretinum, ad §. 1. de exhered. libero. ubi numerantur & probantur.

## De Bonorum possessione Secundum tabulas. Cap. 5.

Lib. 37. Tit. 11. Lib. 6. Tit. 11.

1. *Tabula pro testamento.*
2. *Bonorum possessio secundum tabulas quid, quorundam, ex quibus tabulis datur secundum tabulas quomodo dicatur, quibus datur, & quibus non, effectus petitionis, in quibus etiam hodie hac bonorum possessio necessaria sit. nu. 3. 4. 5. 7. & 8.*
6. *Hereditas nomine deleta, quando delectatur legata.*
1. **T**abulae dicebantur testamenta in quacunque materia inscripta, siue essent tabulae lignae, siue chartaceae, vel corium animalis alicuius, vel alterius materiae, leg. 1. & 4. de bonor. poss. sec. 2. *tab. P.* §. 1. Ita secundum tabulas bonorum possessio a praetore dari dicitur, secundum testamentum conditum in scriptis tabulis, septem testibus signatis: nam si eundem numerum affuisse sine scriptis testamentum condito doceri potest, iure civili testamentum factum videtur ac secundum nuncupationem bonorum possessionem deferri explorati iuris est. l. fin. de bon. poss. cont. tab. C. §. fin. autem, de bon. poss. apud Iust. §. 1. Ita dupliciter, secundum tabulas vel secundum testamentum, bonorum possessio duplex: una, quae ex scripto alia, quae ex non scripto pendet testamento, leg. si in scriptum, §. fin. de bon. poss. sec. tab. P. Et primo proprie secundum tabulas dicitur alia, per nuncupationem, secundum tabulas vtilis, vt not. glo. in l. fin. in ver. doceri, in fi. de bon. poss. sec. tab. C. de tabulis hoc editum loquitur testamenti solemnitis.
4. **¶** Ergo prima questio, vt existeret, vel existerent. Et sunt supremae tabulae, id est, vltimum sit testamentum, l. 1. §. non autem, C. §. sufficit, & §. semel, de bono poss. sec. tab. l. vni. §. si tab. res. ex sta. li. 37. P. tit. 2. in originali seu archetypo, non in exemplo: nam ex exemplo non petitur bonorum possessio, in d. leg. 1. §. sed si vnum, facti l. 2. de fin. instrum. aut si quis in aliquo, C. de eden. Et rursum, tabulae debent esse ob signatae sigillis & signis septem testium, l. c. tabulae, 7. de bono poss. sec. tab. P. Et Pomponius ait, vt bonorum possessio secundum pupillares tabulas admitti possit, requiri vt testamentum patris sit signatum, licet secundae tabulae resignatae proferantur, l. vt bonorum, 9. eod.
5. **¶** Secundum tabulas, vt secundum testamentum dicitur quis petere bonorum possessionem: non quod praetor sequatur testamentum, quinimo contra testamentum aliquando decernit: sed quia exstante testamento, vel solemniter, vel nuncupatio, hanc bonorum possessionem decernit, gl. fin. in l. si vnde legit. C. 6. §. sunt autem, de bono poss. §. 1. Dabatur scripto heredi hac petitio bonorum possessionis secundum tabulas, cuius nomen scriptum reperitur in testamento, vel scriptum fuisse ostenditur, quamuis post prolatae tabulae delectum sit. Si enim in testamento nomen eius delectum fuerit, vt penitus legi non possit, non dabatur haec bonorum possessio, nec peti poterat contra aut secundum tabulas, l. 1. si tab. testa. ex sta. in P. l. 2. §. si consuit. de bono poss. sec. tab. quamuis delecto inconspicite etiam viuo testatore nomine heredis, ex tabulis legata peti possint per legatarios, l. 1. §. sed & si legi, de his qua in testa. del. Sufficiet tamen, si certa demonstratio heres sit in testamento demonstratus, & de certa parte institutus: & ita non aliter succedet, l. si de bono poss. sec. tab. Exceptis his qui dolo impediunt mutare testamentum, l. 1. quis non competis bonor. poss. li. 38. P. tit. 1. 4. Et quod dicitur de instituto, dicens & est de substituto, sed ordo seruandus: deferretur namque bonorum possessio secundum tabulas primo gradu scriptis heredibus: mox illis non petentibus, sequentes, non solum substitutos, verum & substitutos quoque substitutos admittimus, in l. 2. §. deferretur, & §. si duo, de bono poss. ne hereditas iaceat. l. 1. de bono poss. furios. insan. mut. furdo & caco compe. li. 37. P. tit. 3. Et quilibet pro ea, qua quisque parte heres erit, si plures sunt, bonorum hanc possessionem petere potest, d. l. 2. §. pro qua quisque, de bono poss. sec. tab. Dabatur & secundum tabulas bonorum possessio etiam illis, qui iure civili ex his tabulis hereditatem petere poterant. Dabatur autem, vt remedium paratissimum, & veluti per interdicum a praetore propter eius auctoritatem, l. 2. §. deferretur, ibi nam sicut ad aduendum, C. de leg. si in scriptum, §. §. qui filio impuberi, leg. qui ex liberis,

11. §. testamenti facti, & l. fin. de bono poss. sec. tab. P. §. 1. Non possunt tamen institui sub conditione, conditione pendente petere bonorum possessionem secundum tabulas, nisi vtiliter sint instituti, l. ii. demum, 6. C. l. si sub conditione, §. eod. & nisi qui testatus est, habuerit potestatem testandi tempore testamenti & mortis, l. 1. §. exigit praetor, & sequenti, §. §. eo. Et proinde quae de capacitate institutorum heredum dicta sunt, eadem in personis, quae possunt bonorum possessionem secundum tabulas petere, repetenda erunt. **¶** Effectus quoque iidem, ac testamentorum. Quamobrem quidam existimauerunt, superfluum esse beneficium praetorium bonorum possessionis secundum tabulas, cum iure civili satis superque heredibus scriptis vel nuncupatis subuentum sit. Maxime hodie, quibus tamen se obiciunt glossariorum, Bartolus, & alii, in l. si. Cod. vnd. legi. dicuntque & hodie in iure Romanorum, posse vt heredes hoc remedio voluntarie & sponte. Imo & iure antiquo & codicis fuisse necessarium hoc beneficium praetorium secundum tabulas contendunt, in certis casibus, tres adfert glossariorum, Bartolus cumulat lex. 1. Si moriatur posthumus viuo testatore, & ita ruperit testamentum, l. posthumus, de iniust. rup. testa. P. 2. Si capitis diminutione infirmetur eius testamentum, qui postea tempore mortis suae inuenitur sui iuris, §. non tamen, quib. mod. testam. in l. 3. Si pendente conditione institutionis petatur ab herede bonorum possessio, l. 2. §. si pendente, & l. si sub conditione, §. de bono poss. sec. tab. 4. Vt filio praeterito confirmante testamentum, valeat illud iure praetorio, l. filio praeterito, & leg. 1. §. idem circa, de iniust. rup. P. 5. Si propter furorem instituti non possit adiri hereditas testamentaria, dicitur bonorum possessionem esse & fuisse vtroque iure necessariam, l. cum heres, ad Treb. P. 6. Quando institutio est facta sub conditione impossibili, quam reicit praetor, le. facta, §. si in dada, ad Treb. P. Et ita aequitatis & necessitatis rationes, hoc ius sustinere quoque videtur. Sicuti & in l. vni. de bono poss. ex testamento mili. eorum testamenta qui in hostili loco & expeditione sunt, & tamen iurati non sunt milites, vt iure civili, militari potestate testari possint: nihilominus tamen iure praetorio heredes sustinentur, & dabatur ex eius beneficio, scriptis heredibus bonorum possessio secundum tabulas. Mouitque praetorem aequitas, vt quam militum conditio distet & ab aliis personis, quas constitutiones principales separant, tamen qui in procliuu versantur, cum eadem pericula experiantur, iura quoque eadem sibi vindicare debeant.

## De Bonorum possessionibus Contra tabulas. Cap. 4.

Lib. 37. Tit. 4. Lib. 6. Tit. 12.

1. *Bonorum possessio secundum tabulas prior, quam contra tabulas.*
2. *Pandectarum ordo confusus & inuersus in bonorum possessionibus.*
3. *Bonorum possessio contra tabulas quae dicatur, quorundam, de quibus sit & quibus deferatur, & quo ordine. §. nu. 4.*
5. *Bonorum possessio contra tabulas matris non poterat dari, & quare dabatur suis.*
6. *Bonorumque possessores in praxi non nominantur, sed heredes dicuntur.*
6. *Bonorum possessionis petendi formula diuerse.*
7. *Bonorum possessio contra tabulas quibus competat.*
8. *Emancipati cum suis quomodo succederent edicto contra tabulas.*
9. *Posthumis non natis quomodo succurrerent.*
10. *Carbonianum edictum quale, & de quo datur. Et 11.*
12. *Exhereditatis quando competebat bonorum possessio contra tabulas.*
13. *Bonorum possessiones datae liberis contra tabulas patris, & datae patronis contra tabulas liberis differentiae: item differ. bonorum poss. contra tabulas patroni, & liberorum. nu. 15.*
14. *Bonorum possessio contra tabulas filii emancipati quando non debeatur parentibus.*
16. *Bonorum possession. contra tab. pater petere poterat intra annum: euauit.*
17. *Bonor. poss. contra tabulas effectus.*
18. *Legata & fideicommissa quae debeantur rupto testamento per bonorum possessionem contra tabulas.*

**V**lpianus ¶ docet considerari in bonorum possessione data, primum an tabulae existerent, & secundum eas prius dandam esse bonorum possessionem, si fieri possit, vel contra: vel si non existerent, ab intestato, & ita causam testari esse potioris, deinde de intestati causa agendum esse, iure praetorio, quemadmodum & iure civili. Postea quae praetor, inquit, l. p. l. 1. si tab. res. nulla ex sta. li. 38. P. tit. 6.

locutus est de bonorum possessione eius, qui testatus est, transiitum fecit ad intestatos, eum ordinem secutus, quem & lex duodecim tabularum secuta est. Fuit enim ordinarius, ante de iudicis testamenti. Et sic deinde de successione ab intestato loquitur, l. quandoque, de acq. hered. P. l. 2. antequam. comm. de success. l. 1. de bon. posse. sec. tab. C. Quain re video interuersum ordinem in Pandectis sepe, a lib. 37. vsque ad 39. Nam prius, de bonorum possessione, recte quidem generaliter actum est, sed postea sepe mutatur stylus: nam in 2. titulo 37. libri agitur de bonorum possessione, si tabula testamenti exstet. Et 4. tit. de bonorum possess. contra tabulas. Postea 11. iterum venitur ad bonorum possessionem secundum tabulas, sed statim additur alius 12. tit. de bonorum possessione contra tabulas, si a parente quis fuerit manumissus. Et 13. iterum, de secundum tabulas militis. Interferit deinde parerga qui Pandectas confarcinauit, vsque ad tit. 6. lib. 38. vbi iterum redit ad bonorum possessionem contra tabulas. Sunt & alia interposita quae confundunt ordinem edicti praeoris, ex quo prius de secundum tabulas vel contra, eadem de intestati bonorum possessione dicendum erat. Quem ordinem secutus praetor, inquit, qua methodo perueniat ad intestatorum successiones, num exstent vel fuerint tabulae: & si fuerint, num secundum eas deferri possit bonorum possessio, de qua dictum: an contra, de quo nunc.

¶ Bonorum possessio contra tabulas ea est, quae datur certis personis praeteritis, vel non rite exhereditatis, contra testamentum defunctorum: ut postea apparebit. Duplex haec, vel contra testamentum in scriptis factum, vel contra nuncupatum, l. 1. C. de bono. posse. cont. tab. liber. C. l. 6. C. tit. 13. ¶ Res de quibus fit haec bonorum possessio, sunt hereditates defuncti, quas consecutus fuisse ex voluntate eius legitima, id est, si secundum leges testamentum factum fuisset. Et ita praetor eodem omnino iure & ordine vocat bonorum possessores ad bonorum possessionem contra tabulas, quo vocantur iure civili ad successionem, l. 1. de bono. posse. cont. tab. P. Vt qui a successione repelluntur civili iure, repellantur & praetorio, l. non est, §. si. de bon. posse. P. Omneque ius quod per causam hereditariam scriptus heres nanciscitur, ad eum transferri aequum visum est, quem praetor heredis loco constituit, l. cum emancipatus, 3. de bonor. possess. cont. tab. Consideratur & hic pro re, testamentum contra quod agitur, ut tabulae exstiterint, sufficiatque illas exstisse mortis testatoris tempore, ex quibus vel adiri hereditas, vel secundum eas bonorum possessio peti poterit: quamuis neutrum eorum postea secutum sit, vel se qui potuerit, ut respondit Triphoninus Iuriconsultus, l. Quod vulgo, 16. eod. ¶ Deinde considera, quis fecerit testamentum: nam tantum datur bonorum possessio contra testamentum patris filii, l. 1. in princ. eod. Et vbi. C. de bonor. poss. cont. tab. quam praetor, lib. pollic. & parentibus, contra testamentum filii, l. 1. si a patre, quis suo man. lib. 37. P. tit. 12. & patrono & liberis eius, contra testamentum liberti, l. 1. de bono. posse. cont. tab. lib. que patro. C. eius li. dat. lib. 6. Cod. tit. 13. At, ut Paulus ait, in l. illud notandum, 4. §. ad testamenta, de bono. posse. sec. tab. ad testamenta foeminarum, edictum contra tabulas bonorum possessionis non pertinet, quia suos heredes non habent, §. ceteri, de hered. qual. Et differ. id est, non habent potestatem in liberos, l. nulla foemina, de ius. & leg. hered. P. A praetore haec bonorum possessio data est, quam & Iustinianus vocat necessariam, §. sed eas, & §. sunt autem, de bono. posse. apud Iustinian. & Bart ait, ad l. fin. vn. legit. num. §. olim illam necessariam tantum filio emancipato: quia finis suus iure civili etiam P. praeteritis poterat dicere nullum testamentum & succedebat iure civili, §. 1. de exhered. lib. l. filio praetorio, 17. §. 1. de iniur. & rapt. P. l. inter cetera, de libe. prat. P. cum similib. filius vero emancipatus, eo iure poterat impune praeteriri, §. emancipatus, de exhered. lib. §. emancipati, de hered. ab inte. veni. l. 6. §. 1. de bono. posse. cum similib. Quare ei praetoris necessarium erat beneficium bonorum possessionis contra tabulas: non etiam suis necessarium dabatur, sed ut honestius, & si impubes 7. eod. et si dicatur in partu quis suppositus, l. quod Labeo, 9. eod. etiam non obstante contrario iuramento matris, in l. cum mulier, eod. vel si obiectum crimen sit adulterii matri, l. Titia, 13. Et l. 1. §. si mater, eod. P. Porrigitur item hoc edictum ex iisdem causis ad bonorum possessionem intestati, l. Carbonianum, 3. l. de bonis, §. 1. eod. & ad similitudinem eius dilatio longa quaestiois status, datur in bonis matris, d. leg. de bonis. ¶ Et haec intellige de praeteritis liberis dicta. In ex. 12. hereditatis namque responsum, non dari bonorum possessionem contra tab. si per omnes gradus institutionis, vbi substitutio, exheredentur: secus si in aliquo tantum fuerunt exhereditati, & in aliis praeteriti, l. non putauit, 8. cum suis §. l. 1. de bono. posse. cont. tab.

¶ Et ita formula petitionis possessoriae bonorum euauit. Sicut autem iuris praetorii tot formulae, quot edicta, quibus personis diuersis petendi bonorum possessionem datur licentia: in quibus debet adiri iudex vel decretum interponi, vel saltem in praesentia iudicis admitti, l. fin. qui admitti ad bono. posse. poss. Cod.

¶ Edictum primum & originale fuit liberorum causa, ut ex inscriptione rubricae codicis Iustiniani patet, de bonorum possess. contra tab. quam praetor liber pollicetur, idem in l. non putauit, 8. §. ut autem, de bono. posse. cont. tab. Hic libertos accipere debemus naturales & legitimos, & adoptiuos, si neque instituti neque exhereditati sunt: item posthumos, l. 1. eod. P. l. 2. eod. C. & sui iuris factos seu emancipatos, d. l. 1. §. Cui iuris, le. maximum vitium, C. de libe. prat. Et ex his natos, l. notandum 3. cum distinctione §. 1. 2. 3. 4. eod. Quae distinctionem in filiis adoptiuis capiunt, vide apud Azonem in summa tit. de bonor. possess. cont. tab. vide & l. non putauit, §. in adoptionem, §. vtautem, l. si in adoptionem, l. si post mortem, §. 1. de bonorum possess. contra tab. P. Consideratur & in aliis liberis, num possint institui: nam praeteriti qui institui non possunt, non habent hoc beneficium. Qui vero institui possunt, si instituantur, ipsi quoque non habent: quia secundum tabulas habere possunt, nisi alius non institutus incipiat uti edicto illo contra tabulas, leg. 3. §. si quis ex liberis, & l. iud. §. si in de bono. posse. cont. tab. At quando adoptatus non possit uti, docet l. cum emancipatus, 1. 3. & l. si pater, 17. & l. si eo. tit. P.

¶ Quando autem olim filius testatoris praeteritus, & eius filius nepos in potestate defuncti retentus, concurrerant, ius civile nepotes vocabat, ut suos: repudiabat autem emancipatos, ut extraneos. Et proinde praetor, ut concordaret emancipatos praeteritos, quibus dabat bonorum possessionem, cum suis, qui iure civili vocabantur, aliud edictum fecit, De coniungendis cum emancipato liberis: quo in portione dimidiam nepotes cum patribus emancipatis vocabat, in l. cum suis §. §. vsque ad §. emancipatus, de coniung. cum emancip. lib. P. Quod hodie emendatum, & sublatam potestatis differentiam: primus ordo successiois ante nepotes, patri eorum, filio videlicet defuncti testatoris datur: & concursus filii sit cum filiis alterius fratris, §. consequens de hered. que ab intest. de se. ut loco Deo fauente in successioibus ab intestato dicitur. ¶ Ratio quoque posthumorum incertorum praeteritorum, aliud edictum positum, ut si praegnantem se dicat mulier ex eo qui decessit, vel ex filio eius & ex eo ferre posthumum in vero, quem praeteriti testator, mittatur in possessionem venter, vice contra tabulas bonorum possessionis, l. 1. C. et si de ven. in poss. mitt. lib. 37. P. tit. 8. Et illa est, ut diximus, bonorum possessio, quae non tribuit ius in proprietate: sed est quaedam detentio, quae suspendit alios successores. Tandiu namque solum in possessione venter esse debet, quandiu aut pariat, aut abortum faciat, aut certum sit mulierem non esse praegnantem, d. l. 1. §. fin. eod. Et deinceps, si eum ediderit qui repulsi est, discedere a possessione debet, l. 2. eod. Et est haec bonorum possessio communis succedentibus contra tabulas, & secundum tabulas & ab intestato, l. extraneos, 6. l. vbi cumque, 7. eod. P.

¶ Accedit huic aliud edictum Carbonianum; quando controuersia mouetur successuris liberis contra tabulas, an liberi seu filii sint legitimi, vel extranei, vel si forte serui dicantur, vel ancilla nati, & tamen illi adhuc impubes sint. Nam tunc causa cognita, perinde possessio datur, ac si nulla de ea re controuersia esset, & iudicium in tempus pubertatis causa cognita differatur, leg. 1. de Carbo. edict. lib. 37. P. tit. 10. l. 1. C. eo. lib. 6. tit. 17. data cautione pro pupillo qui mittitur in possessionem, ei qui controuersiam mouet, de bonis restituetis, si appareat iudicio agitato eum non esse filium, vel ingenuum seu liberum. Alioquin qui controuersiam mouet, si fati de derit, ipse mittetur: & si venter fatidare velit vel non possit, datur interim curator bonis, l. sed & si is, 5. §. quotiescunque, §. leg. §. leg. 1. §. 1. de Carbo. ed. P. d. l. 1. C. eod. Quod si quis qui controuersiam impuberi facit, ex liberis sit, eueniet, ut siue caueat si cui status controuersia sit, siue non caueat, simul cum eo sit in possessione, d. l. sed & si.

¶ Extenditur edictum Carbonianum, ad quaestionem, qua impubes negatur iure adoptatus, l. si impubes 7. eod. et si dicatur in partu quis suppositus, l. quod Labeo, 9. eod. etiam non obstante contrario iuramento matris, in l. cum mulier, eod. vel si obiectum crimen sit adulterii matri, l. Titia, 13. Et l. 1. §. si mater, eod. P. Porrigitur item hoc edictum ex iisdem causis ad bonorum possessionem intestati, l. Carbonianum, 3. l. de bonis, §. 1. eod. & ad similitudinem eius dilatio longa quaestiois status, datur in bonis matris, d. leg. de bonis. ¶ Et haec intellige de praeteritis liberis dicta. In ex. 12. hereditatis namque responsum, non dari bonorum possessionem contra tab. si per omnes gradus institutionis, vbi substitutio, exheredentur: secus si in aliquo tantum fuerunt exhereditati, & in aliis praeteriti, l. non putauit, 8. cum suis §. l. 1. de bono. posse. cont. tab.

¶ Datur

¶ Datur & bonorum possessio contra tabulas liberti patrono, & eius liberis, si libertus maior centenario, scilicet maiorem sum mam possidet quam centum aureos in bonis, § sed nostra, de successio. lib. apud Iustinian. non relicta vel instituta liberis, extraneum instituendo patronum praterierit: quo casu, pro legitima parte quam in huiusmodi bonis habet ex lege patronus: si operas vel munus viuenti liberto non receperit in remuneracionem libertatis, l. 2. de bon. posse. sec. tab. lib. 6. C. tit. 13. agit vel liberti eius patrono bonorum possessione contra tabulas, l. 1. eo. tit. C. & expugnant tantum pro ea parte tabulas, pro qua succedere debent, d. l. 1. eod. non omnino nec in omni parte. In quo differt hæc bonorum possessio contra tabulas, quæ datur patrono, ab ea, quæ datur liberis contra tabulas, parentum, l. cum emancipatus, 13. eo. P. Vt & in alia specie l. illud notandum, 4. de bonorum possessio. secun. tabul. Beneficium libertatis a patrono libertis concessum, ius successiois dat patrono & eius liberis. ¶ Et huius bonorum possessionis exemplo, introducta fuit olim bonorum possessio, quæ debetur parentibus prateritis in testamento emancipatorum. Quod æquissimum prætoris visum est, quod filius habuerit a parente beneficium quærendum bonorum, leg. 1. si par. quis fuer. manum. lib. 3. P. tit. 12. Nisi, vt diximus de patrono, pater iam remuneracionem emancipatoris habuerit, & accepserit pecuniam vt emanciparet, vel postea viuis in eum filius quantum satis est, cõtulit, ne iudicia eius inquietaret, vel nisi filius militare cepisset, d. l. 1. § si parens. si a par. quis fuer. manum. vel si pater coactus fuerit, quod male filium contra pietatem affecibat, 15. eo. P. tit. 12. ¶ Differentiæ duæ ponuntur inter bonorum possessionem patronum, & patronorum: vna, in l. 1. §. fin. Si a par. quis fuer. manum. P. Altera, in l. 2. eiusdem tituli. Petit tamen parens, vt patronus portionem sibi debitam hæc bonorum possessione tantum, si turpis persona a filio non fuerit instituta. Si enim turpis, veluti meretrix instituitur totorum bonorum, contra tabulas bonorum possessio parenti datur, l. Pacionius ait, 5. eo. habetque ad petitionem exsequendam, annum, vt liberi, l. 1. §. 16. fin. de success. edic. P. ¶ Hodie, cum iure ciuili parum successiois prospectum sit, euauit dicta bonorum possessio, vt Iustinianus dixit de decem personis enumeratis a prætore quinto loco edicti, in §. sunt autem, & §. de eas. de bonor. poss.

¶ Effectus, propter quem laborant prætores, in materia bonorum possessionis est, vt non obstantibus tabulis testamentariis, heredes vel quasi heredes essent, quos tales esse ratio æquitatis & nature suadebat: & ideo daretur huiusmodi possessoribus admissis, possessoria bonorum petitio, leg. 1. de possessio. hered. petit. etiam cum iure accrescendi, l. si duobus, 12. de bon. possess. sec.

¶ Imo iure Pandectarum, in bonorum possessione contra tabulas parentum, rupto testamento, corruebant omnia legata ex præteritione. Exceptis quibusdam personis, quibus in ea causa legata solui debebant, & fideicommissa: vt liberis, parentibus, vxoribus, nubibusque dotis nomine, & nepotibus relicta, l. 1. 2. & 3. de legat. prest. bono posse. con. tab. petita. lib. 37. P. tit. 15. Conferuntur etiam donationibus causa mortis, l. sed & si, 3. eod. Hoc obseruato in fideicommissis, vt si ex prædictis personis quidam rogati essent restituere legatum, extraneis, non deberetur legatum, quia commodum ad extraneos peruenturum erat: contra: si restitutio facienda esset personis priuilegiatis, dummodo vitiliter data sint, d. l. sed & si, item si quis cum seq. §. Plura tamen hic essent consideranda & de virili parte, de qua l. Saluius, §. 1. cum duabus legib. seq. eod. & a quo relicta essent gradu legata, de quo in l. sequ. & si pro dote, cum 3. l. seq. eod. & quemadmodum is qui in potestate est, & qui potest alio modo quam per bonorum possessionem contra tabulas succedere alio iure, non tenetur legata etiam iis personis prestare, leg. si quis in potestate, 15. & l. si duo, 16. eo. & alia similia. Sed ius Nouellarum legem aliam dedit, vt ex causa præteritionis vel exheredationis, excepta institutione, scripta vel relicta in testamento firma maneat, auth. ex causa, de lib. præterit. ideo illa præterere. Veruntamen stare adhuc arbitror, vt is qui egerit contra tabulas & non abstinerit, priuetur relicto sibi in his tabulis iure, puta legato vel fideicommissio, l. sed conditione, in fine. de bono. poss. con. tabul. l. is qui, de vulg. P. l. 2. & l. 5. §. qui principals, de iis quib. vt indig. P. Sicque Constantinus Harmenopolus scribit, in lib. 5. Promtuaris 6. οὐδὲν τῶν κατὰ τὴν διαθήκην διατηρούντων, ἐκπέμπει τὸν λα-

κατὰ τὴν διαθήκην ἀντὶ τῶν δωρητῶν ἀπὸ δωρητῶν, εἴτε ἀπὸ τῶν κατὰ τὴν διαθήκην, εἴτε πρὸς τὸν ἀποκλεισθέντα ἀπὸ αὐτῶν, id est, Qui bonorum possessionem contra tabulas postulat, excidit a legato, & sibi mortis causa donatus, siue ea ipsi, siue eorum qui illi acquirunt, relicta fuerint. Adde l. cum secundis tabulis, 16. & l. 2. de iis quib. vt indig. P.

De Bonorum possessionibus ab intestato delatis.  
Cap. 5.

- 1 Bonorum possessio ab intestato quadruplex.
- 2 Vnde liberi bonorum possessio quibus competebar.
- 3 Vnde legitimi successio quibus delata.
- 4 Vnde vir & vxor edictum quando locum habuit.
- 5 Edicti successorii tempus, & rationes.

Quatuor feruntur iuris prætorii successiones ab intestato, 1 per bon. possessiones delatæ secundum ordinem successiois edicti, cum tempore agnoscendi vel repudiandi concessio, l. 1. de success. edict. P. Et quando tabulæ testamenti non exstabant, ab intestato fecit prætor gradus succedendi, primum liberorum, secundum legitimorum, 3. cognatorum, 4. viri & vxoris, leg. vnic. in princ. vers. sed successioe. si tab. test. nulla exst. ab. P. l. 3. vn. l. P. l. 1. qui ordo in bono. possess. P. Et in singulis gradibus, si plures essent, datur facultas petendi singulis. ¶ Liberi qui vocabantur ab intestato, emancipati erant, nõ adoptiui, l. 1. & 2. vnde lib. lib. 38. P. tit. 7. l. si. C. eod. nec sui olim quia necessarii heredes erant, donec abstinendi data esset facultas, l. 1. §. sciendum, de suis & legit. P. §. sui, de her. qual. & differ. Si emancipati habebant filios in potestate, dimidiam habebant, l. si quis, 4. & l. si pater, 5. vnde lib. si extra potestatem, prioribus non petentibus, alii successorio edicto nepotes & pronepotes ordine vocabantur de capite in caput, & de gradu in gradum, expulsis posterioribus a primis, l. 1. & 2. C. de successio. edict. eo. lib. 6. tit. 16. l. 2. C. vnde lib. Et ita per bonorum possessionem vnde liberi agnoscens, pro rata ab intestato succedunt parte, l. 1. vnde lib. 6. C. tit. 14. l. 2. si pars hered. pet. P. leg. 1. §. pro qua, de bon. posse. sec. tabul. Non existentibus liberis vel repudiantibus, vocabatur prætor legitimos, l. 2. vn. leg. l. 3. P. tit. 8. l. 1. C. eod. §. 1. de leg. agnat. suc. l. vltim. §. 1. de grad. affin. P. id est, agnatos per virilem sexum descendentes, §. 1. de legit. agnat. suc. l. pen. vnd. l. P. ¶ Legitimi porro agnati dicti sunt, quia post suos a lege duodecim tabularum ad successionem defunctorum ab intestato vocabantur, §. 1. de leg. ag. suc. l. Iurisconsultus, 10. de grad. affin. P. Et proinde cognati, qui in loco agnatorum sunt, vt filii sororis pro legitimis & agnatis habebantur, & vt erini, in l. pen. C. de leg. hered. & qui ex Orficiano & Terulliano S. C. admittuntur, l. 2. §. fin. & l. 3. vnde leg. P. Post hos cognati vel adoptiui vel naturales & legitimi, l. 1. §. hæc autem, vnde cogn. P. l. fin. C. eod. vel naturales tantum certi, l. si spiritus, 4. vn. cogn. P. dummodo feruillis non sit cognatus, d. l. 1. §. pertinet autem, eod. Cognatos porro hic, non generali appellatione, qua omnes agnati & cognati continentur, l. imer agnatos, 5. vnde leg. P. l. vn. cogn. l. 4. §. 1. de grad. cog. intelligi par est, sed tantum per feminam lineam iunctos, §. 1. de suc. cogn. l. vlt. §. 1. de grad. affin. ¶ Post agnatos & cognatos ad decimum vsque gradum, prætor excluso filio vocat vxorem defuncti intestati, edicto vnde vir & vxor, si ea tempore mortis ei fuerit iuncta legitimo matrimonio, & non diuerterit, l. vni, vn. vir & vxor, lib. 38. P. tit. 12. Et hæc quidem de iure prætorio obtinent antiquo, quæ dixisse sufficiet in bonorum possessionum explicatione. Quomodo autem hæc iura in melius iure ciuili fuerint reformata, & quomodo istæ personæ hodie succedant ab intestato, in successioe intestati copiose, Deo fauente, & ordinate docebimus. ¶ Prætoris tamen interim monebimus edictum successiois, maxime olim habuisse temporis præfinitionem petendi bonorum possessionem, in liberis & patre annum, in aliis, centum dierum. Ne mora fieret creditoribus hereditatis longior, & vt elapsio hoc tempore, deuolueretur a proximiore gradu in sequentem, ius petendi bonorum possessionem ab intestato, l. 1. de success. edict. Quamquam creditores possent aliis remediis sibi consulere, & petere dari curatorem bonis, l. 1. de curat. bon. dan. P. Hic desiderares, & in successioibus quoque ab intestato, cognitionem graduum consanguinitatis & affinitatis. Sed habes lib. 9. syntagm. hanc iam explanatam, cap. 9. & c. 10.

